

Eksamensopgave EU-ret, HA(jur.), reeksamen, august 2020

Besvarelsen må maksimalt have et omfang på 20.000 anslag (inkl. mellemrum).

Opgave 1 (vægter ca. 70% i den samlede karakter)

Kevin er dansk statsborger. Han er uddannet økonom og vil gerne ud i Europa og prøve lykken. Gennem kontakter hører han om et spændende job i en bank (Banken EXO) i Bruxelles. Da Kevin taler godt fransk, beslutter han sig for at søge stillingen.

Banken EXO synes, Kevin har en meget passende profil til arbejdet. Men de har en politik om, at ikke-fransktalende ansøgere kun kan blive ansat, hvis de kan fremvise et særligt sprogcertifikat der dokumenterer at de kan tilstrækkeligt godt fransk. Dette særlige sprogcertifikat kan kun fås på nogle få sprogskoler og kun i Belgien.

Kevin ved ikke, om han kan slippe for dette krav eller ej, men han vil gerne have arbejdet. Han flytter derfor til Bruxelles fire måneder før ansættelseskontrakten starter, for at kunne følge et sprogkursus og tage en test på en af de belgiske sprogskoler, der tilbyder det særlige sprogcertifikat. Han er dog i tvivl om han har ret at opholde sig i Belgien, før ansættelsen starter.

Efter et år i Bruxelles stortrives Kevin med sit arbejde og sit nye liv. Han møder også sit livs store kærlighed, en mand, der hedder Moussa, og som kommer fra Senegal. Moussa er dog rejst ind i EU uden indrejsetilladelse og har heller ikke gyldig opholdstilladelse i Belgien. Kevin og Moussa gifter sig ved en borgerlig vielse i Bruxelles og håber, at Moussa nu kan få opholdstilladelse i Belgien.

Efter tre år sammen i Belgien flytter parret hjem til Aarhus, hvor Kevin kommer fra. Kevin er i tvivl, om EU-retten kan give Moussa opholdstilladelse i Danmark, eller om det kun er dansk udlænderret, der gælder her.

I den første tid i Danmark finder Moussa intet arbejde. Han har ikke behov for økonomisk støtte, da Kevin har rigeligt med penge, men han ved, at jobcentrene i Danmark tilbyder praktisk støtte og coaching til danske arbejdssøgende. Kevin og Moussa er i tvivl, om Moussa som arbejdssøgende har ret til denne form for praktisk støtte fra jobcenteret.

Da Moussa og Kevin har boet sammen i Danmark i to år, vil Moussa gerne have, at hans aldrende mor fra Senegal skal komme og bo hos dem og gerne også Moussas ældre søster, der bor sammen med moderen. De spekulerer på, om EU-retten kan sikre en sådan familiesammenføring.

Kan du hjælpe Kevin med alle de forskellige EU-retlige problemstillinger?

Opgave 2 (vægter ca. 30 % i den samlede karakter)

Redegør for hvad der kan udledes af sag C-384/18 *Kommissionen v. Belgien (comptables)* om servicedirektivet og art. 49 TEUF.

Stikord til besvarelse

Opgave 1:

Kevin er unionsborger og har ret til at søge job i hele det indre marked og rejse ind i en anden medlemsstat og tage ophold for at kunne arbejde (art. 45 TEUF, Direktiv 2004/38 (opholdsdirektivet) art. 7(1)(a)).

Det er meget tvivlsomt, om en arbejdsgiver, også en privat arbejdsgiver, må stille krav om et specifikt, nationalt sprogcertifikat som vilkår for ansættelse (Sag C-281/98, *Angonese*, art. 45 TEUF). Dette strider mod diskriminationsforbuddet i art. 45 TEUF, som har direkte horisontal virkning i forhold til arbejdsgiveren.

Kevin må også som ikke-økonomisk aktiv unionsborger rejse ind i og opholde sig i Belgien i op til tre måneder, uden at de belgiske myndigheder må stille krav til ham (opholdsdirektivet art. 6). Men problemet er, at han skal være i Belgien i hele fire måneder uden arbejde. Derfor skal han efter tre måneder kunne dokumentere, at han har tilstrækkelige midler, så han ikke bliver en byrde for værtmedlemsstatens velfærdssystem, samt have en sygesikring, der dækker samtlige risici i værtmedlemsstaten (opholdsdirektivet art. 7 (1) (b)). Evt. kan han påberåbe sig status som studerende. I det tilfælde er kravet kun, at han skal kunne erklære, at han har tilstrækkelige midler (opholdsdirektivet art 7(1)(c)).

Som unionsborger med opholdsret i Belgien har Kevin ret til familiesammenføring med en ægtefælle, (opholdsdirektivet, art. 3 (1) og 2(2)(a)). Selvom Moussa er rejst ind i EU og har opholdt sig i Belgien uden tilladelse, påvirker det ikke, at han nu får en afledt opholdsret fra Kevin (se Sag C-127/08, *Metock*). Penum s. 436-66.

Når Kevin flytter hjem til sit hjemland, har han ifølge EU-retten ret til at medbringe sin ægtefælle (art. 21 TEUF og opholdsdirektivet, art. 3 (1) og 2(2)(a)) per analogi, se også Sag C-673/16, *Coman*, Sag C-291/05, *Eind*, Sag C-370/90, *Singh*). Penum s. 485-87.

Som familiemedlem til en unionsborger har Moussa ret til den samme praktiske støtte, som tilbydes danske arbejdssøgende, og på samme vilkår som danske arbejdssøgende og andre unionsborgere (art. 21(1) TEUF og per analogi Forordning 492/2011, art. 7(2), opholdsdirektivet 23, 24 (1), Sag C-138/02, *Collins*, Sag C-212/05, *Hartmann*, Sag C-22/08, *Vatsouras og Koupatantze*). Penum s. 504.

Opholdsdirektivets artikel 3(1) og 2(2)(d) kan bruges til, at Moussas mor vil kunne få familiesammenføring med Moussa og Kevin i en værtmedlemsstat, forudsat at moderen allerede i hjemlandet er økonomisk forsørget af dem (Sag C-1/05, *Jia*, og Sag C-423/12, *Reyes*) Penum s. 468. Men det er næppe muligt at få en sådan sammenføring i Danmark, uden at moderen har boet sammen med Kevin og Moussa i Belgien (art. 21(1) TEUF og opholdsdirektivet per analogi, se også Sag C-456/12/ *O. og B.*) og hvis ikke de har ansøgt om familiesammenføring i forbindelse med, at parret flyttede fra Belgien til Danmark (sag C-230/17, *Deha Altiner og Ravn*). Penum s. 486-487.

Af samme grund vil det være vanskeligt for søsteren at komme til Danmark. For hende gælder desuden, at en værtmedlemsstat kun har en forpligtelse til at 'lette indrejse og ophold' (opholdsdirektivet art 3(2)(a)).

Opgave 2:

(Se kap. 19 og 13 i pensum).

Sagen C-384/18 *Kommissionen v. Belgien* (comptables) vedrører nationale regler i Belgien, der medfører restriktioner for regnskabsføreres virksomhed på flere områder. Reglerne forbyder dels samtidig udøvelse af regnskabsvirksomhed med virksomhed som forsikringsmægler, forsikringsagent, ejendomsmægler eller enhver bankvirksomhed eller virksomhed vedrørende finansielle tjenesteydelser. Dels forbydes, med mulighed for særlig godkendelse, samtidig udøvelse af regnskabsvirksomhed og enhver håndværks-, landbrugs- og handelsvirksomhed.

Hovedspørgsmålet i sagen er, og af interesse for domsanalysen, om disse forbud kan tillades ifølge art. 25 i servicedirektivet (2006/123/EF) og art. 49 TEUF.

Kommissionens hovedargumenter i den aktuelle sag vedrørende undtagelsesbestemmelsen i art. 25 i servicedirektivet er, at der findes mindre restriktive foranstaltninger end et fuldstændigt forbud mod virksomhed på flere områder, og at de aktuelle belgiske bestemmelser med et fuldstændigt forbud mod samtidig udøvelse af regnskabsvirksomhed med virksomheder som forsikringsmægler, forsikringsagent, ejendomsmægler eller enhver bankvirksomhed eller virksomhed vedrørende finansielle tjenesteydelser derfor er i strid med art. 25 i servicedirektivet (pr. 30-31). Videre er et sådant fuldstændigt forbud i strid med proportionalitetsprincippet, der kommer til udtryk i art. 25 i servicedirektivet (pr. 35).

Belgiens vigtigste argumentation er, at forbuddet mod regnskabsvirksomhed med samtidig udøvelse af virksomhed som forsikringsmægler, forsikringsagent, ejendomsmægler eller enhver bankvirksomhed eller virksomhed vedrørende finansielle tjenesteydelser derfor er nødvendig for at sikre overholdelse af tavshedspligten, og forhindre at der opstår interessekonflikter. Derfor er forbuddet forholdsmæssigt og ikke i strid med art. 25 i servicedirektivet (pr. 38-41).

Belgien mener endvidere, at art 49 TEUF ikke finder anvendelse i den aktuelle situation, for så vidt Kommissionen ikke har godtgjort, at der er et grænseoverskridende element (pr.72).

Domstolen slår indledningsvist fast at medlemsstat, der har påberåbt sig et tvingende alment hensyn, eller, som i den foreliggende sag, den undtagelse, der er fastsat i art. 25, stk. 1, andet afsnit, litra a), i servicedirektivet, som er nødvendig for at sikre regnskabsførers uafhængighed og uvildighed i denne henseende skal fremlægge *præcise oplysninger* til støtte for dens argumentation (pr. 48).

I sag C-309/99, *Wouters*, udtalte Domstolen, at art. 49 TEUF ikke var til hinder for nederlandske regler, der forbød enhver form for integreret samarbejde mellem advokater og revisorer. Dette blev accepteret fordi sådanne bestemmelser kan anses for at være nødvendige til sikring af, at advokaterhvervet udøves korrekt i henhold til den ordning, som erhvervet er underlagt i det pågældende land. Domstolen gør det klart, at sag C-309/99, *Wouters*, skal fortolkes meget snævert, dvs. den fortolkning gælder nogle præcise regler om tjenesteudøvelse som advokat i Nederlandene, og derfor kan den ikke uden videre bruges til at forsvare nationale foranstaltninger for andre slags virksomheder i andre medlemslande (pr. 49).

Domstolen finder, at Belgien, idet medlemsstaten ikke har underbygget sin argumentation med *præcise beviser*, ikke har godtgjort, hvorfor det omhandlede forbud er den eneste foranstaltning, der gør det muligt at nå de mål, der forfølges, således at ingen af de af Kommissionen foreslåede foranstaltninger, der griber mindre ind i den frie udveksling af tjenesteydelser, er effektiv nok til at opnå disse mål (pr. 54).

Hvad gælder proceduren om særlig godkendelse for samtidig udøvelse af erhvervet som regnskabsfører med enhver håndværks-, landbrugs- og handelsvirksomhed, finder Domstolen, at forretningsudvalget i denne

henseende havde skønsmæssige beføjelser, der ikke var afgrænset af noget kriterium, hvilket gav forretningsudvalget meget vide muligheder for at give afslag på en begæring om godkendelse (pr. 68).

Begge de aktuelle regler står derfor i strid med art. 25 i servicedirektivet.

Til sidst konkluderer Domstolen også, hvilket følger af sag C-268/15, *Ullens de Schooten*, at det ikke er væsentligt, om det er godtgjort, at der foreligger et grænseoverskridende element, hvis den nationale foranstaltning *generelt* kan afskrække erhvervsdrivende fra andre medlemsstater fra at gøre brug af etableringsfriheden i art. 49 TEUF (pr. 74). Det er et fastlagt princip, at art 49 TEUF er til hinder for enhver form for nationale regler, som kan gøre det vanskeligere eller mindre attraktivt for at en unionsborger at udøve etableringsfriheden (pr. 75). Det fuldstændige forbud mod samtidig udøvelse af virksomhed som regnskabsfører og bestemte andre aktiviteter samt ordningen for særlig godkendelse af samtidig udøvelse af regnskabsvirksomhed og enhver håndværks-, landbrugs- og handelsvirksomhed kan afholde regnskabsførere med hjemsted i andre medlemsstater fra at etablere sig i Belgien (pr. 76). De grunde, som Belgien har fremført for at tillade en sådan restriktion, forkastes af Domstolen (pr. 78-80), (se pensum s. 573-579, 580-589).

Sammenlagt bekræfter dommen, at en national foranstaltning samtidig kan være i strid med en særlig bestemmelse i servicedirektivet og i traktatbestemmelserne om etableringsfrihed. Den medfører også, at man ikke kan overføre og generalisere en vurdering, som gælder en anden præcis situation, et andet erhverv og et andet medlemsland til den pågældende nationale foranstaltning (jf., *Wouters*). Dermed skal en medlemsstat i hvert enkelte tilfælde, når den vil støtte sig på en undtagelse som den i art. 25 i servicedirektivet, sikre, at et totalt forbud virkelig er nødvendigt og forholdsmæssigt, samt at evt. procedurer for særlige godkendelser ikke er skønsmæssige. (se pensum, s. 779-781).